Πύλη φυσική προς τη Δύση, η Πύλος άνθισε ως κεντρικό λιμάνι για το διαμετακομιστικό εμπόριο με τους σταθμούς της Κάτω Ιταλίας και της Σικελίας. Το ανάκτορο εκεί πρέπει να κτίστηκε μετά από αυτό της Ιωλκού, αν παρακολουθήσουμε πιστά τη μυθολογία:

Ο Πελίας έγινε βασιλιάς της Ιωλκού κι έδιωξε τον αδερφό του Νηλέα, που μετανάστευσε στη Μεσσηνία, έκτισε την Πύλο, παντρεύτηκε την κόρη του βασιλιά του Ορχομενού κι απέκτησε δώδεκα παιδιά, τα έντεκα από τα οποία σκοτώθηκαν από τον Ηρακλή. Γλίτωσε μόνον ο Νέστορας, που έτυχε να λείπει, όταν έγινε το κακό.

Απ' όταν χάθηκαν για τους Αχαιούς τα λιμάνια της Δυτικής Μεσογείου, πρέπει να υπήρξε πρόβλημα μεγάλο για την περιοχή. Φυσικό ήταν να στραφούν και οι Πύλιοι προς τα ανατολικά. Στα βαθιά του γεράματα, ο Νέστορας δέχτηκε να ακολουθήσει τους άλλους στην εκστρατεία εναντίον της Τροίας με στρατό από εννέα πόλεις της επικράτειάς του και με ενενήντα πλοία, μόλις δέκα λιγότερα από τα καράβια που διέθετε ο αρχηγός Αγαμέμνονας και τριάντα παραπάνω από όσα είχε ο άμεσα ενδιαφερόμενος Μενέλαος.

Η Τροία έπεσε αλλ' η περιοχή των Ασούβα ποτέ δεν κατακτήθηκε από τους Αχαιούς. Ο Νέστορας ευτύχησε να γυρίσει στην πατρίδα του χωρίς προσωπικές απώλειες. Η επικράτεια συνέχισε να ευημερεί για λίγο καιρό ακόμα, καθώς η διάλυση του κράτους των Χετταίων έφερε ένα άμεσο καλό, πριν από την καταστροφή:

Το σίδερο, του οποίου η εξαγωγή απαγορευόταν από τους Χετταίους βασιλιάδες, άρχισε να διαδίδεται σε μεγάλη έκταση. Στην Πελοπόννησο, από τα χρόνια αμέσως μετά τα Τρωικά, έφτιαχναν με αυτό εργαλεία και σκεύη, χωρίς να περιμένουν να έρθουν οι Δωριείς να τους διδάξουν.

Τα μεγάλα προβλήματα ξεκίνησαν, όταν χάθηκαν και οι αγορές της Ανατολικής Μεσογείου. Οι «λαοί της θάλασσας», η πεινασμένη λαίλαπα των ξεκληρισμένων, δεν αφάνισαν μόνο τις πόλεις και τα λιμάνια της Μ. Ασίας και της Παλαιστίνης. Γκρέμισαν και την εξαγωγική και βαθιά επιθετική μυκηναϊκή οικονομία.

Η τεράστια παραγωγή αγαθών δεν είχε πού να διοχετευτεί, καθώς το εξωτερικό εμπόριο, με χαμένες τις αγορές της Δύσης και αφανισμένες της Ανατολής, στραγγαλίστηκε. Η πτώχευση ήρθε αναπόφευκτη. Μόνον η γεωργία και η κτηνοτροφία για εσωτερική κατανάλωση μπόρεσε να διασωθεί. Για λίγο κι αυτή. Δουλειές δεν υπήρχαν να θρέψουν τους κατοίκους της χώρας, που πάντα είχε τελική λύση τη μετανάστευση.

Οι Μυκηναίοι πήραν τους δρόμους της ξενιτιάς. Οι χώρες της Δύσης ήταν απαγορευτικές, καθώς μαστίζονταν από ταραχές και μετακινήσεις πληθυσμών. Αναγκαστικά, κινήθηκαν προς την αντίθετη κατεύθυνση. Πρώτα στα νησιά του Ανατολικού Αιγαίου, μετά στην απέναντι ακτή, κοντά στην Ταρσό της Κιλικίας. Γύρω στα 1150 π.Χ., ένα τεράστιο κύμα Αχαιών κατέφυγε στην Κύπρο. Σ' όλη τη γη της Χαναάν, παραλία και εσωτερικό, βρέθηκαν μυκηναϊκές εγκαταστάσεις αυτής της περιόδου. Για δυο τρεις γενιές, διατήρησαν τα χαρακτηριστικά της κληρονομιάς τους πριν να απορροφηθούν από τους Φοίνικες και τους Φιλισταίους.

Από τους 328 οικισμούς που μετρήθηκαν κάποια στιγμή ότι υπήρχαν στην κυρίως Ελλάδα πριν από την οικονομική καταστροφή, μόνον οι 137 συνέχισαν να κατοικούνται μετά. Όμως, εκτός από το ανάκτορο της Ιωλκού, που καταστράφηκε, πουθενά δεν υπήρξαν σημάδια ερήμωσης. Μόνον αραίωση του πληθυσμού παρατηρήθηκε.

(τελευταία επεξεργασία, 24 Δεκεμβρίου 2021)